

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕПАРТАМЕНТ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ КЗВО «Вінницька
академія безперервної освіти»**

від 11.11.2024 № 170 б

СХВАЛЕНО

**Вченою радою КЗВО «Вінницька
академія безперервної освіти»**

Протокол № 9 від -20.11.2024

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЩОДО
НАБУТТЯ (ВДОСКОНАЛЕННЯ)
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ІЗ ЗДІЙСНЕННЯ
СУПЕРВІЗІЇ У СФЕРІ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ «ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ В ДРУГОМУ ЦИКЛІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»		
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки; 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями); 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) Спеціалізація: Педагогічні працівники закладів освіти		
1.	Найменування програми	підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо набуття (вдосконалення) компетентностей із здійснення супервізії у сфері загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти
2.	Розробники	проектна група під керівництвом Герасімової О.В. проректора з науково-педагогічної роботи
3.	Рівень вищої освіти	програма укладена на базі другого рівня вищої освіти (спеціаліст/магістр) та відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій
4.	Мета	підготовка супервізорів до проведення супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти у межах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти за програмою підготовки надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії).
5.	Напрямок	трудова/-і функція/-ї відповідно до професійного стандарту розвитку загальних та професійних компетентностей
6.	Цільова аудиторія	Педагогічні працівники центрів професійного розвитку педагогічних працівників та вчителі закладів загальної середньої освіти всіх типів і форм власності
7.	Обсяг / тривалість	30 год./ 1 кредит ЕКТС
8.	Форма навчання	очна, змішана, з використанням дистанційних технологій
9.	Вид	навчання за програмою підвищення кваліфікації
10.	Строки дії програми	2024 рік
11.	Мінімальна кількість осіб у групі	10 осіб
12.	Місце реалізації програми	КЗВО «ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
13.	Вартість навчання	згідно з розрахунком вартості платної послуги (визначених бухгалтерією академії калькуляційних одиниць за платною послугою)
14.	Додаткові послуги	проживання у гуртожитку та харчування (за кошти фізичних осіб), послуги для осіб з інвалідністю тощо
15.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться	Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань: - ознайомити з нормативно-правовими документами, що регулюють процес супервізії та діяльність супервізорів; - розкрити сутність, цілей, завдань та цінностей супервізії; - поглибити знання слухачів щодо принципів, форм і методів супервізії; - формувати професійні якості й вміння, що є значущими для діяльності супервізорів; - ознайомити зі структурно-змістовими компонентами профілю супервізора; - формувати у слухачів здатність і готовність до розроблення документів для здійснення супервізії; - актуалізувати знання щодо особливостей андрагогічного підходу в процесі підготовки супервізорів та здійсненні супервізії; - вдосконалити практичні навички тренерів щодо здійснення супервізії відповідно до завдань НУШ на кожному етапі супервізійного циклу; - розвивати навички ефективної комунікації; - удосконалювати вміння використовувати методи та прийоми рефлексії задля підвищення ефективності супервізійного процесу; - мотивувати слухачів до особистісного і професійного розвитку, розвитку лідерських якостей, критичного осмислення результатів своєї професійної діяльності
16.	Документ, що видається	сертифікат з описом досягнутих результатів
17.	Забезпечення розміщення програми на сайті	http://academia.vinnica.ua/ Головна сторінка – НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА - Освітні програми підвищення кваліфікації

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми підвищення кваліфікації Програми підготовки супервізорів (далі – Програма) обумовлюється необхідністю професійної підтримки вчителя щодо реалізації основних положень Концепції «Нова українська школа», схваленої розпорядженням КМУ від 14 грудня 2016 р. № 988-р. Поступовість впровадження Нової української школи передбачала підготовку супервізорів виключно для початкової школи, відповідно до Програми підготовки супервізорів, затвердженої наказом МОН України від 18.10.2019 р. №1313. Наразі триває наступність процесу підготовки супервізорів для базової середньої та профільної школи.

Нормативна база Програму розроблено з урахуванням Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.06.2024 № 855, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.08.2024 за №1201/42546, наказу МОН від 13.09.2024 № 1311 «Про затвердження Типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти», наказу МОН від 20.09.2024 № 1349 «Про деякі питання організації надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти», Постанови КМУ від 05 липня 2024 року № 796 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа (далі – НУШ)» у 2024 році», а також Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН від 29.08.2024 № 1225.

Напрями підвищення кваліфікації: удосконалення професійних компетентностей слухачів, що є необхідними для навчання супервізорів та здійснення супервізії у сфері загальної середньої освіти; основи андрагогіки; наставництво; професійний розвиток.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться. Підвищення кваліфікації передбачає вдосконалення таких компетентностей, що є спільними для кожної цільової групи, а саме: нормативно-правова, психологічна, емоційноестична, компетентність педагогічного партнерства, прогностична, здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати навчання:

Слухачі будуть знати та розуміти:

- основні вимоги законодавства, які регулюють процес супервізії та діяльність супервізорів;
- сутність понять «супервізія», «супервізор», «супервізант», «етап супервізії», «цикл супервізії», «супервізійна сесія», цілі та завдання супервізії в освіті; принципи, форми і методи супервізії;
- вектори організації супервізії в Україні та міжнародний досвід;
- важливість демократичних підходів до проведення супервізії як складової менеджменту закладів загальної середньої освіти;
- характеристики профілю супервізора;
- функціонал супервізора;
- вимоги до основних документів для забезпечення супервізії;
- особливості андрагогічного підходу в процесі підготовки супервізорів;
- етапи організації супервізії та характеристики супервізійного циклу.

Слухачі будуть уміти:

- опрацьовувати результати самооцінювання супервізанта та визначати пріоритети для покращення його професійної діяльності;
- здійснювати спостереження за діяльністю супервізанта і фіксувати ключові моменти у протоколі спостереження для подальшого узагальнення та надання професійної допомоги;
- вивчати робочі документи супервізанта;
- використовувати форми і методи супервізії;
- визначати дії супервізора на різних етапах супервізійного циклу;
- розробляти та використовувати необхідні документи для здійснення супервізії;
- розробляти та застосовувати інструменти для проведення супервізії;

- планувати та проводити супервізійні бесіди;
- використовувати навички ефективної комунікації;
- аналізувати результати своєї професійної діяльності;
- використовувати різні методи та прийоми рефлексії для підвищення ефективності супервізійного процесу;
- мотивувати супервізорів і супервізантів до особистісно-професійного розвитку та розвитку лідерських якостей, критичного осмислення власної професійної діяльності;
- планувати та визначати індивідуальну траєкторію професійного розвитку.

Зміст та форми освітньої діяльності

Зміст Програми розроблено з урахуванням аксіологічного, особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного підходів. Програма містить два модулі та десять взаємопов'язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 12 год – лекційні заняття, 17 год – практична робота, 1 год – підсумкові заходи. На завершальному етапі навчання за Програмою підвищення кваліфікації слухачі складають проміжний тест або виконують проєкт.

МОДУЛЬ 1

СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Тема 1.1. Ціннісні аспекти супервізії в освіті

Огляд законодавства, що регулює супервізію в освіті. Сутність супервізії, її цілі, функції та завдання. Супервізор та супервізант: сутність понять. Співпраця супервізора і супервізанта на основі цінностей НУШ. Сфери підтримки, взаємний вплив, стилі взаємодії. Теорія і практика супервізії в Україні. Міжнародний досвід здійснення супервізії.

Тема 1.2. Профіль супервізора

Структурно-змістові компоненти профілю супервізора: цінності, якості, професійні компетентності. Орієнтовна характеристика цінностей супервізора (загальнолюдські, професійні, демократичні). Перелік особистісних якостей супервізора. Ключові компетентності, якими має володіти супервізор. Самооцінювання супервізором компетентностей, необхідних для успішної супервізії. Передумови успішної супервізії. Характеристика основних ролей супервізора: консультант, тренер, наставник, фасилітатор, лідер. Функції супервізора.

Тема 1.3. Принципи, форми та методи супервізії

Принципи супервізії: людиноцентризм, доступність, відповідальність, академічна доброчесність, академічна свобода, партнерство, добровільність, об'єктивність, гуманізм, демократизм, сприяння навчанню впродовж життя, відкритість, конфіденційність, збереження довіри та психологічного комфорту. Методи супервізії: супервізійна бесіда (діалог), консультування, спостереження, опитування, самооцінювання, аналіз документів, рефлексія, демонстрація / візуалізація практики викладання, практичні рекомендації, рольова гра, аналіз відеоматеріалів та ін. Форми організації та проведення супервізії (за способом організації: очна, очно-дистанційна, дистанційна; за кількістю учасників: індивідуальна, групова). Результати супервізії. Об'єктивність вимірювання результатів супервізії.

Тема 1.4. Документальне забезпечення супервізії

Забезпечення умов для проведення супервізії, узагальнення та верифікації результатів. Оформлення документів для здійснення супервізії: запит на проведення супервізії; договір з проведення супервізії; план-графік проведення супервізії; акт здачі-приймання наданих послуг супервізії; звіт про проведення супервізії, свідоцтво про проходження супервізії.

Тема 1.5. Андрагогічний підхід в супервізії Сутність андрагогіки.

Місце андрагогіки у супервізії (розуміння потреб дорослих, стимулювання до саморозвитку тощо). Основні закономірності та принципи навчання супервізорів. Врахування андрагогічного підходу під час роботи із супервізантами: самостійність, опора на особистий та професійний досвід, індивідуалізація, системність, елективність, актуалізація результатів навчання, професійна підтримка, розвиток освітніх потреб.

МОДУЛЬ 2

РОЗВИТОК І ВДОСКОНАЛЕННЯ СУПЕРВІЗІЙНИХ НАВИЧОК

Тема 2.1. Цикл супервізії

Етапи організації супервізії: підготовчий (забезпечення умов для проведення супервізії/-й); основний (проведення супервізійної/-их сесії/-й); заключний (узагальнення, верифікація результатів).

Підготовчий етап. Забезпечення організаційних умов для проведення супервізії. *Самооцінювання діяльності* супервізанта як компонент підготовчого етапу у циклі супервізії. Опрацювання (попереднє) супервізором результатів самооцінювання супервізанта, ознайомлення з вибраними пріоритетами для покращення професійної діяльності вчителя, визначення точок для зростання супервізанта.

Основний етап.

Супервізійна сесія: планування (бесіда з планування), спостереження і вивчення робочої документації, осмислення (бесіда за підсумками спостереження), практичні поради та їх застосування, рефлексивний аналіз.

Планування (бесіда з планування). Обговорення супервізором та супервізантом результатів самооцінювання супервізанта, пріоритетів та труднощів у його професійній діяльності. Планування навчальних занять для спостереження: визначення цілей, показників успіху, підходів, стратегій, практичних рішень для реалізації вимог Державних стандартів загальної середньої освіти. Визначення особистих професійних цілей і процесу саморозвитку відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

Спостереження і вивчення робочої документації: спостереження за практикою супервізанта (уроком/заняттям, перервами), фіксація ключових моментів у протоколі спостереження для подальшого опрацювання, попереднє оцінювання успішності уроку/заняття, осмислення супервізором ефективності використаних супервізантом підходів, стратегій, прийнятих рішень під час уроку/заняття. Вивчення робочої документації супервізанта: навчальної програми, календарного та поурочного планування, власного портфоліо, учнівських робіт та проєктів тощо. *Осмислення (бесіда за підсумками спостереження):* обговорення супервізором та супервізантом результатів уроку/заняття на базі проведених спостережень, сумісний аналіз та висновки щодо причинно-наслідкових зв'язків між очікуваним і отриманим результатом, визначення ефективних і неефективних стратегій та рішень, використаних супервізантом під час уроку/заняття. *Рефлексивний аналіз (рефлексивна бесіда):* рефлексивний аналіз результатів відтворення нових практик під керівництвом супервізора та самостійної інтеграції отриманих знань і умінь у практику роботи супервізанта, висновок щодо ефективності наданих порад.

Заключний етап. *Узагальнення та верифікація результатів* проведення супервізії: планування професійного розвитку супервізанта, отримання зворотного зв'язку про результати супервізії, складання супервізором документації за результатами роботи.

Тема 2.2. Планування і проведення супервізійної бесіди

Супервізійна бесіда, її мета, умови для досягнення результату, акценти на рефлексію та допомогу супервізанту самостійно визначати труднощі, усвідомлювати свої дії, знаходити рішення. Навички супервізора для ефективної комунікації: використання різних типів запитань (закрите і відкрите, уточнююче, з'ясування/зондування, навідне), пауза, перефразування, навички невербальної мови.

Тема 2.3. Інструменти для супервізії

Анкети самооцінювання та встановлення зворотного зв'язку для супервізантів щодо готовності до системної реалізації вимог Державних стандартів загальної середньої освіти та Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Діагностичні тести щодо виявлення професійного рівня педагога. Портфоліо супервізанта. Щоденник рефлексії супервізанта. Форма спостереження за уроком/заняттям педагога. План професійного розвитку супервізанта.

Тема 2.4. Супервізія як інструмент розвитку професійної саморефлексії

Етапи професійної саморефлексії. Стимулювання рефлексивного мислення та самоаналізу в супервізантів. Використання різних методів та прийомів рефлексії для підвищення ефективності супервізійного процесу: асоціативний куш, самооцінка, метод прес, «закінчи речення», «колесо балансу» тощо.

Тема 2.5. Розвиток лідерських якостей у супервізорів

Характеристика якостей ефективного лідера-супервізора (професійний досвід і компетентність, високий рівень комунікації, віра у трансформацію і адаптивність освіти, впевненість у собі, бажання бути рольовою моделлю для супервізантів, прагнення до самовдосконалення). Характеристика та особливості застосування різних лідерських стилів супервізора. Показники реалізації лідерства у супервізії. Вплив супервізії на розвиток лідерських якостей супервізора. Дії супервізора, що спрямовані на розвиток його лідерських якостей. Розвиток лідерських якостей у супервізорів.

ЗАТВЕРДЖЕНО				ПОГОДЖЕНО			
Ректор _____		Степан ДРОВОЗЮК		Перший проректор _____		Ольга РЯБОКОНЬ	
НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН							
Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо набуття (вдосконалення) компетентностей із здійснення супервізії у сфері загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти							
за очною формою навчання з використанням дистанційних технологій (30 год)							
№	Зміст навчального модуля	Види навчальних занять у синхронному та асинхронному режимах				Загальна кількість годин	
		лекція	практичне	Контрольний захід	Чат-консульта. (поза сіткою)		
1	МОДУЛЬ 1. СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ						
1.1	Ціннісні аспекти супервізії в освіті	2	2			4	
1.2	Профіль супервізора		2			2	
1.3	Принципи, форми та методи супервізії	2	1			3	
1.4	Документальне забезпечення супервізії	2	2			4	
1.5	Андрагогічний підхід в супервізії	2				2	
1.6	Організаційно-методична робота. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу з використанням ІКТ						
Разом годин на модуль:		8	7			15	
2	МОДУЛЬ 2. РОЗВИТОК І ВДОСКОНАЛЕННЯ СУПЕРВІЗІЙНИХ НАВИЧОК						
2.1	Цикл супервізії	2	4				
2.2	Планування і проведення супервізійної бесіди		2				
2.3	Інструменти для супервізії		2				
2.4	Супервізія як інструмент розвитку професійної саморефлексії		2				
2.5	Розвиток лідерських якостей у супервізорів	2					
2.6	Фаховий тест (за змістом програми навчання)			1			
2.7	Організаційно-методична робота. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу з використанням ІКТ						
Разом годин на модуль:		4	10	1		15	
Загальна кількість годин		12	17	1		30	

Список рекомендованої літератури

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту» (зі змінами № 3143-IX від 10.06.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1190 «Про затвердження Положення про сертифікацію педагогічних працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1190-2018-%D0%BF#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 672 «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/672-2020-%D0%BF#Text>
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.09.2024 № 1349 «Про деякі питання організації надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти».
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 р. № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для учнів 5-9 класів закладів загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyiosvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
7. Порядок надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії): наказ МОН від 14.06.2024 № 855 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini 06 serpnia 2024 r. za №1201/42546). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE42546?an=2>
8. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа». 2018. URL: <https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2018/12/SUPERVIZIYA-POLOZHENN-2.pdf>

Основна література

1. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/index.php?m=2&b=348>
2. Венгловська О., Гладкова Г., Новик І. Методичні рекомендації щодо надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії). УІРО, 2024. <https://uied.org.ua/metodychni-rekomendacziyi-shhodonadannya-profesijnoyi-pidtrymky-ta-dopomogy-pedagogichnym-praczivnykamzdijsnennya-superviziyi/>
3. Мушкевич М. І. Супервізія : навч. посіб. (до курсу «Супервізія») / Мирослава Іванівна Мушкевич. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 188 с.
4. Новик І., Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Стягунова О. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти: комплект навчальнометодичного забезпечення. Київ. УІРО. 2024. <https://uied.org.ua/pidgotovkasupervisoriv-dlya-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osvity-komplekt-navchalnometodychnogo-zabezpechennya/>
5. Новик І., Венгловська О. Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів. Київ. УІРО. 2023. 111 с.
6. Підготовка тренерів для навчання супервізорів у сфері загальної середньої освіти (за програмою підготовки надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії): керівництво для тренерів / укладачі І. Горбенко, С.Королюк, О.Федоренко. Київ, 2024. URL: <https://uied.org.ua/pidgotovka-treneriv-dlya-navchannya-supervisoriv-u-sferizagalnoyi-serednoyi-osvity/>
7. Супервізія як стратегія покращення якості викладання. Порадник для супервізорів (наставників) . 2018. URL: https://cprpplaz.at.ua/poradnik_dlja_supervisoriv.pdf
8. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів (порадник для супервізорів (наставників)). 2018. URL: <http://surl.li/cpalcp>
9. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності: збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова,

О.Федоренко; за заг.ред. І.Новик. Київ: УІРО, 2024. <https://uied.org.ua/uchytelskyj-apgrejd-samooczynyuvannya-profesijnoyi-diyalnosti/>

10.Module 17: Supervision - Supporting Professionals and Enhancing Service Quality URL: <https://www.issa.nl/node/370>

Додаткова література

1. Рівний рівному. Посібник для менторів. URL: <https://inshaosvita.org/article/posibnyk-dlia-mentoriv-rivnyi-rivnomu/>

2. Coaching youth initiatives: Guide for Supporting Youth Participation // SALTO. URL: https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-938/coaching_guide_www.pdf

3. Торп С., Кліффорд Дж. Коучинг. Посібник для тренерів та менторів. URL: <http://surl.li/xluqnn>